

Експертиза товарів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
для студентів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
напряму підготовки 030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»
спеціальностей 7.03051001 та 8.03051001
«Товарознавство та комерційна діяльність»
всіх форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
товарознавства та комерційної
діяльності
Протокол № 3
від 17 жовтня 2013 р.

Експертиза товарів. Методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво» спеціальностей 7.03051001 та 8.03051001 «Товарознавство та комерційна діяльність» всіх форм навчання / Укладачі: Дудла І.О., Хребтань О.Б., Кучинська А.М., Левченко А.М. – Чернігів: ЧНТУ, 2013. - 25 с.

Укладачі: Дудла Іраїда Олександрівна, доктор технічних наук, професор
Хребтань Олена Борисівна, кандидат технічних наук, доцент
Кучинська Анна Миколаївна, асистент
Левченко Анна Миколаївна, асистент

Відповідальний за випуск: Дудла І. О., доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри товарознавства та комерційної
діяльності.

Рецензент: Сиза О.І., доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри харчових технологій, хімії та БЖД Чернігівського національного технологічного університету.

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Вимоги до виконання курсової роботи	6
1.1 Порядок виконання курсової роботи	6
1.2 Підготовчий етап до виконання курсової роботи	6
1.3 Складання плану виконання курсової роботи	7
2 Зміст курсової роботи	8
2.1 Вступ	8
2.2 Огляд літературних джерел	8
2.3 Зміст експериментальної частини роботи	10
2.4 Висновки та пропозиції	13
3 Оформлення курсової роботи	13
3.1 Вимоги до викладу переліку використаних джерел	16
4 Проведення захисту та оцінювання курсової роботи	18
4.1 Критерії оцінювання курсової роботи	18
5 Рекомендована тематика курсових робіт з курсу «Експертиза товарів»	19
6 Перелік документів, необхідних для проведення експертизи	20
Рекомендована література	20
Додатки	
Додаток А – Приклад заяви студента щодо виконання курсової роботи	22
Додаток Б – Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи	23
Додаток В – Лист оцінювання курсової роботи	24
Додаток Г – Форма рецензії наукового керівника на курсову роботу	25

Вступ

Згідно з діючим навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 030510 «Товарознавство і торгівельне підприємництво» спеціальностей 7.03051001 та 8.03051001 «Товарознавство та комерційна діяльність» передбачена курсова робота з дисципліни «Експертиза товарів».

Курсова робота є однією з форм науково-дослідної та самостійної роботи студентів. Вона є важливою складовою частиною підготовки і формування товарознавця вищої кваліфікації. Разом з тим, курсова робота сприяє більш глибокому вивченню дисципліни «Експертиза товарів», набуттю навичок у роботі з літературою, самостійному проведенню експериментальних досліджень, вмінню аналізувати отримані результати та проводити їх узагальнення. Виконання курсової роботи дає змогу обрати тему для майбутньої дипломної роботи.

Тема курсової роботи обирається студентом самостійно із переліку тем, запропонованих у Методичних рекомендаціях до виконання курсової роботи з дисципліни «Експертиза товарів». Обрана студентом тема роботи та план до її виконання представляються у заяві на ім'я завідуючого кафедри (додаток А). Далі, рішенням кафедри призначаються наукові керівники курсових робіт.

Тема та план курсової роботи остаточно корегуються та погоджуються з призначеним кафедрою керівником роботи.

Мета курсової роботи полягає в поглибленому вивченні студентами навчального матеріалу з експертизи товарів, засвоєнні методик наукових та експертних досліджень, опануванні методів експертизи органолептичних та фізико-хімічних показників якості товарів. Виконання курсової роботи, як одного з видів науково-дослідної роботи, спрямовано на активізацію творчого мислення студентів, формування всебічно розвинутої особистості спеціаліста, вміння застосовувати теоретичні знання у рішенні практичних завдань з експертизи товарів.

В роботі необхідно обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету досліджень, відобразити стан питання з цієї проблеми, провести експертні дослідження споживних властивостей, показників якості товарів, відобразити порядок та послідовність проведення експертизи, оформити результати експерименту, зробити висновок та внести пропозиції на основі отриманих даних, оформити курсову роботу.

Одним з головних завдань курсової роботи є дослідження та аналіз порядку проведення експертизи різних груп товарів, опанування методик проведення експертизи товарів, виявлення фальсифікованих, невідповідних за якістю товарів, сурогатів.

Основними матеріалами для виконання роботи є:

- фактичні матеріали, одержані в організаціях, які займаються експертизою товарів;
- періодична та наукова література, електронні ресурси до теми курсової

- роботи;
- всі види вітчизняної та зарубіжної нормативно-технічної документації, яка використовується для проведення експертних досліджень товарів.

Основні задачі курсової роботи:

- ✓ поєднання теоретичної підготовки з практичними навичками експертних досліджень;
- ✓ всебічний аналіз обраної теми і визначення напрямку досліджень;
- ✓ розвиток навичок роботи зі спеціальною літературою і документальними матеріалами;
- ✓ опанування методів та методик експертних досліджень товарів.

Вихідними даними для виконання курсової роботи є:

- методичні рекомендації з проведення експертизи різних товарів;
- законодавча база, нормативно-технічна документація з теми курсової роботи;
- методики виявлення фальсифікації певних товарів;
- вимоги до якості, маркування, упакування і транспортування різних груп товарів;
- документи з оформлення результатів експертизи.

Курсова робота виконується протягом 16 тижнів за графіком, в години, відведені для самостійної роботи. Порядок виконання роботи представлений у вигляді графіку (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Графік виконання курсової роботи за індивідуальним планом студента

Види робіт	Тижні															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Вибір теми курсової роботи	X*															
Складання і затвердження плану курсової роботи		X														
Підбір та опрацювання літературних джерел з теми			X	X												
Експериментальна частина. Проведення експертних досліджень з використанням органолептичних, фізико-хімічних та фізико-механічних методів					X	X	X	X								
Обробка та аналіз проведених досліджень. Оформлення висновку експерта									X	X	X	X				
Оформлення курсової роботи													X	X	X	
Захист курсової роботи																X

*ПРИМІТКА: Позначається кількість тижнів, відведених на виконання вказаних видів робіт.

Захист курсової роботи проводиться у терміни, встановлені графіком, перед комісією, затвердженою кафедрою. Під час захисту студент розкриває мету роботи; обґрунтовує її актуальність; висвітлює основні питання, викладені в роботі, робить висновки та вносить пропозиції, відповідає на запитання членів комісії.

Оцінювання курсової роботи проводиться з урахуванням:

- своєчасного виконання роботи згідно затвердженого графіку;
- якості виконаної роботи в цілому та за окремими розділами;
- самостійного виконання всього обсягу експериментальних робіт;
- вміння користуватися нормативно-технічною документацією з теми роботи;
- відповідності оформлення курсової роботи вимогам нормативної документації до самостійних наукових робіт студентів;
- вміння обґрунтувати висновки, надати необхідні пропозиції, дати відповіді на питання під час захисту.

1 Вимоги до виконання курсової роботи

1.1 Порядок виконання курсової роботи

Науковий керівник зі студентом обговорюють і узгоджують завдання до виконання курсової роботи, порядок і терміни звітності студента за етапами виконання роботи.

Оформлення курсової роботи здійснюється згідно вимог ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Найбільш ефективною є така структура курсової роботи:

1. Титульна сторінка (див. Додаток Б).
2. Зміст
3. Вступ.
4. Текст курсової роботи, згідно затвердженого плану.
5. Висновки та пропозиції.
6. Перелік посилань.
7. Додатки.

До курсової роботи обов'язково прикладаються додатки, які можуть бути представлені у вигляді фотографій, документів (оригіналів або копій), рисунків, графічного матеріалу, натуральних зразків маркування, опломбування тощо.

1.2 Підготовчий етап до виконання курсової роботи

Тема курсової роботи повинна бути визначена студентом із переліку запропонованих тем, які надаються у Методичних рекомендаціях до виконання

курсової роботи з дисципліни «Експертиза товарів», або запропонувати власну тему, обґрунтувавши її актуальність. Тема повинна відповідати напряму спеціалізації та професіональному спрямуванню підготовки студентів. Тематика курсових робіт щорічно переробляється та доповнюється викладачами кафедри на початку навчального року та доводиться до відома студентів. Не дозволяється виконання двох однакових тем на матеріалах однієї організації (підприємства).

Тематика курсових робіт розробляється з орієнтацією на теми дипломних робіт. Це дозволяє студентам цілеспрямовано працювати з розкриття теми дипломної роботи і використовувати результати, одержані в процесі виконання курсової роботи, для подальшого поглиблення досліджень.

Обрана тема роботи закріплюється за студентом, реєструється на кафедрі к спеціальному журналі, студенту призначається науковий керівник із складу викладачів кафедри. До обов'язків керівника входить: проведення консультацій зі студентами з теми роботи, контроль виконання завдань, науково-методична допомога з окремих питань роботи, рекомендації щодо оформлення роботи тощо.

Студент зобов'язаний при виконанні курсової роботи дотримуватися всіх вказівок наукового керівника.

Перед початком виконання експериментальної частини курсової роботи, студент повинен повністю опрацювати теоретичний матеріал з обраної теми:

1. Вивчити законодавчу базу України щодо теми курсової роботи.
2. Опрацювати нормативно-технічну документацію щодо методології визначення показників якості товарів.
3. Вивчити теоретичні відомості щодо класифікації та характеристики асортименту обраної групи товарів.
4. Вміти скласти товарознавчу характеристику обраної групи товарів.

1.3 Складання плану виконання курсової роботи

План курсової роботи студент складає відповідно до обраної теми. Курсова робота включає: вступ, огляд літературних джерел, експериментальну частину, висновки та пропозиції, перелік використаних літературних джерел, додатки.

Приклади плану курсових робіт з різних тем:

Тема: «Товарознавча експертиза продовольчих (непродовольчих) товарів».

Вступ

1. Аналіз виробництва, споживання та перспективи розвитку певної групи товарів в Україні
 2. Характеристика споживних властивостей та показників якості групи товарів
 3. Об'єкти експертизи та методи дослідження
- 3.1 Характеристика об'єктів експертизи.

- 3.2 Методи та методика експертизи об'єктів.
 - 4. Товарознавча експертиза групи товарів
 - 4.1 Експертиза маркування та пакування товарів
 - 4.2 Експертиза органолептичних показників якості товарів
 - 4.3 Експертиза фізико-хімічних (фізико-механічних) показників якості товарів
 - 5. Результати експертизи товарів. Висновок експерта
 - 6. Способи фальсифікації товарів та методи їх виявлення
- Висновки та пропозиції
Перелік посилань
Додатки

Тема: «Організація та порядок проведення експертизи певної групи товарів»

Вступ

- 1. Значення експертних досліджень в попередженні проникнення недоброякісних товарів на ринок України
 - 2. Проведення ідентифікації товарів під час експертизи
 - 3. Методи визначення якісних показників товарів
 - 4. Порядок проведення експертизи товарів
 - 4.1 Підготовчий етап експертизи
 - 4.2 Організація та проведення експертних досліджень товарів
 - 4.3 Складання висновку експерта. Оформлення документації за результатами експертизи
 - 5. Відповідальність експертів за результати експертизи
- Висновки та пропозиції
Перелік посилань
Додатки

2 Зміст курсової роботи

2.1 Вступ

У вступі необхідно чітко визначити мету роботи, обґрунтувати її актуальність, соціальне й економічне значення теми, наукову новизну й доцільність виконання теоретичних та експериментальних досліджень, об'єкт і предмет досліджень, важливість здійснення експертного дослідження та необхідності проведення експертизи певної групи товарів. Необхідно сформулювати завдання та охарактеризувати структуру курсової роботи.

2.2 Огляд літературних джерел

Необхідно зробити аналітичне дослідження економічних показників з галузі виробництва, імпорту, експорту, реалізації групи товарів за даними зведеними в Статистичних щорічниках, довідниках Держкомстату України. Проаналізувати сучасну класифікацію та асортимент певної групи товарів, звернувши особливу увагу на ідентифікаційні дані того товару, який буде підлягати експертизі. (див. рис. 2.1).

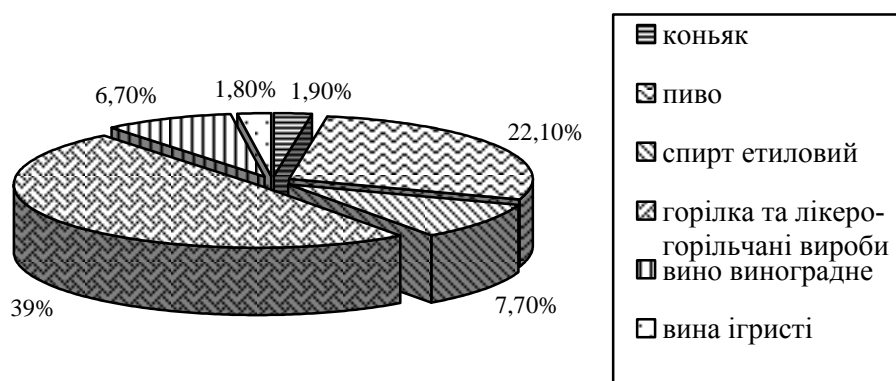

Рисунок 2.1 – Обсяги експорту вітчизняної алкогольної продукції за видами в 20__ р.,%

Необхідно дослідити виробників певної групи товарів в Україні та за кордоном, (див. табл. 2.1, рис. 2.2).

Таблиця 2.1 – Характеристика виробників хлібобулочних товарів в Україні

Назва компанії	Частка на ринку за рік, %	Характеристика компанії
ВАТ «Хліб Києва»	13,5	Створено в лютому 2004 року рішенням Київради на основі об'єднання ВАТ «Київмлин» і ВАТ «Київхліб» з метою підтримання стабільної ситуації на київському ринку хліба. 51% володіє Київська міськдержадміністрація. Пакети 25% і 24% належать ЗАТ «Фінінвестгруп» та ТОВ «Гарон»
ЗАТ «Укрзернопром»	8,5	Являється вертикально інтегрованим холдингом, який включає більше 30 підприємств борошномельної та хлібопекарної промисловості. Входить в групу «Райффайзен Банк Аваль»
ТОВ "Хлібні Інвестиції"	4,7	До складу входять: ПАТ «Івано-Франківський хлібокомбінат», ЗАТ «Олексіївський хлібо завод», ВАТ «Чернівецький хлібокомбінат», ЗАТ «Бердичівський хлібо завод», ДП «Царь Хліб», ЗАТ "Білогірський комбінат хлібопродуктів №1"

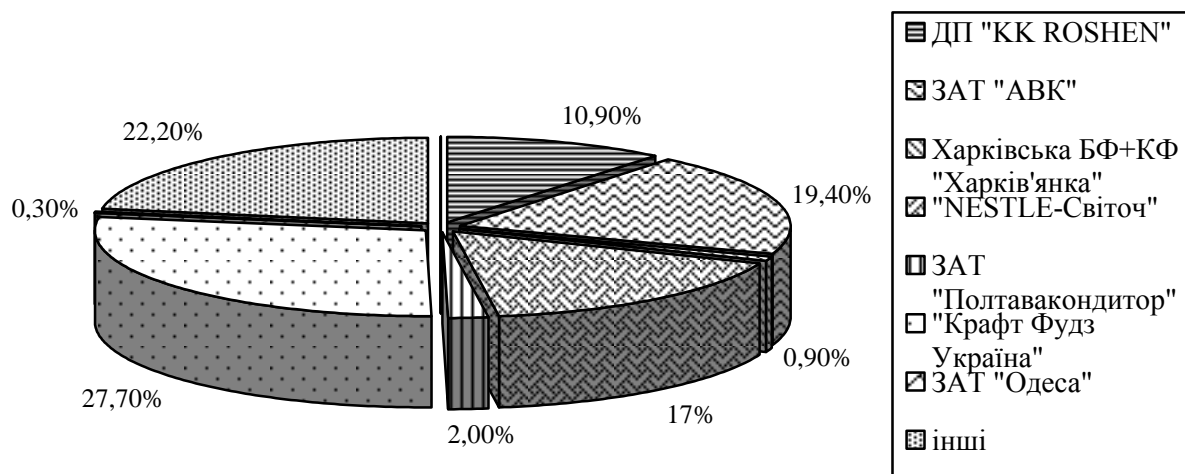

Рисунок 2.2 – Розподіл основних виробників шоколаду на ринку України, %

2.3 Зміст експериментальної частини роботи

Експериментальна частина включає вивчення і опанування методів і методик проведення експертизи певної групи товарів вітчизняного та закордонного виробництва, методик проведення експертизи імпортованих товарів; вивчення правової бази проведення різних видів експертизи вітчизняних та імпортованих товарів; встановлення мети проведення експертизи, вибору номенклатури властивостей та їх показників для проведення експертизи; аналізу наявності нормативної бази (стандартів, технічних умов, кодексів транспортних організацій), договорів (контрактів). Ця частина роботи є основною і займає не менш 50-60% загального обсягу роботи. Розділ обов'язково ілюструється схемами, рисунками, графіками, таблицями, іншими ілюстративними матеріалами, додатками.

Ця частина курсової роботи має такі елементи:

- об'єкти і методи проведення експериментальних досліджень;
- результати самостійно виконаних експериментальних досліджень з експертизи показників, які досліджуються;
- результати експериментальних досліджень, аналіз їх відповідності нормативним вимогам за стандартами, узагальнення результатів експерименту.

На початковому етапі експертизи товарів необхідно провести експертизу пакування та маркування досліджуваних зразків. При цьому, враховуючи вимоги нормативної документації до маркування та інформації на товарах, зробити експертну оцінку відхилень у маркуванні зразків досліджуваних товарів (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Відповідність маркування досліджуваних зразків десертного молочного шоколаду вимогам нормативно-технічної документації

Фактичне маркування зразків	Відповідність інформації маркування зразків вимогам ДСТУ 3924-2000
Зразок 1	
Містить у своєму складі сіль	За рецептурою цього виду шоколаду не передбачений вміст солі
Відсутня назва асортиментної групи	У назві продукту повинно бути зазначено: «Десертний молочний шоколад»
Зразок 2	
Відсутній вміст цукру	Вміст цукру вказується обов'язково у складі продукту
Відсутня інформація щодо терміну придатності продукту до споживання	Стандартом обов'язково нормується зазначення терміну придатності товару
Зразок 3	
Інформація наведена тільки російською мовою	Інформація повинна бути надана державною мовою та мовами тих держав, до яких експортується дана продукція
Неповна адреса виробника	Має бути зазначена повна адреса товаровиробника

Оцінювання якості товарів включає: оцінку впливу умов зберігання на зміну якісних показників товарів, наявність виробничих дефектів, дефектів, які виникають під час транспортування тощо. Дефекти, які виявлені під час проведення експертизи товару, необхідно охарактеризувати, вказати причину виникнення та встановити допустимість їх за стандартом (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Дефекти хліба та причини їх виникнення

Найменування дефектів	Причини виникнення
Темна (підгоріла) скоринка	Випікання хліба при дуже високій температурі, технологічний процес випікання проходить з порушенням режиму
Плями темного кольору на скоринці	Потрапляння крапель води у першій фазі випікання на поверхню заготовки тіста
Непропечені ділянки (у подових виробів)	Близьке розташування заготовок тіста на поду
Хрускіт на зубах	Використання борошна без ретельного очищення – з мінеральними домішками

Аналізуючи різні методики проведення експертизи якості товарів необхідно звернути увагу на їх актуальність та сучасність. Встановити їх відповідність

вимогам споживчого ринку, діючим нормативним документам, принципу конкурентоспроможності товарів. Необхідно порівняти ефективність вітчизняних та закордонних методик визначення якості товарів.

Під час проведення товарознавчої експертизи студент повинен ознайомитись з правилами оформлення документів, які заповнюються при проведенні експертизи. До курсової роботи обов'язково прикладаються всі необхідні документи з експертизи. Необхідно також дослідити організацію збереження якості товарної групи на всьому торгово-технологічному етапі просування товару. Описати і проаналізувати порядок проведення перевірки якості товарів на торговельному підприємстві.

Оцінку результатів експертних досліджень зразків товарів доцільно згрупувати у вигляді таблиці з зазначенням вимог нормативного документу, та результатів самостійно проведеного дослідження (див. табл. 2.4)

Таблиця 2.4 – Результати дослідження органолептичних показників якості зразків халви соняшникової

Назва показника	Вимоги ДСТУ 4188:2003	Зразок №1	Зразок №2	Зразок №3
Смак і запах	Притаманні назві халви, без ознак прогірклості, стороннього присмаку та запаху	Приємний аромат, помітно виражений соняшниковий. Смак солодкий (без надмірного), властивий халві.	Приємний аромат, соняшниковий. Смак злегка солодкуватий, властивий халві.	Приємний ванільний аромат. Смак злегка солодкуватий, без стороннього присмаку
Колір	Властивий виду халви: від кремового до жовтувато-сірого – для арахісової та кунжутної, світло-жовтий – для горіхової, сіруватий – для соняшникової, для комбінованої халви – залежно від використовуваного олійного насіння чи горіхів, для халви всіх видів із введенням какао-продуктів – однотонний від світло-коричневого до коричневого	Сірий, неоднорідний з коричневими плямами жирового походження та маленькими білими плямами карамельного походження.	Сірий, однорідний, без сторонніх відтінків	Сірий, однорідний, без сторонніх відтінків

2.4 Висновки та пропозиції

Висновки та пропозиції об'єднують теоретичну та практичну інформацію (результати власних експериментальних досліджень). Узагальнення інформації повинно бути конкретним, коротким, бути логічно пов'язано з викладеним у курсовій роботі матеріалом. Висновки необхідно робити в кінці кожного розділу (питання) курсової роботи. В кінці роботи необхідно зробити загальний висновок; надаються конкретні, обґрунтовані пропозиції щодо використання отриманих результатів експертизи.

3 Оформлення курсової роботи

Курсова робота оформлюється у відповідності до вимог стандарту ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Робота оформляється на аркушах формату А4 (210x297 мм) через 1,5 інтервали, розмір шрифту 14, шрифт Times New Roman. Розмір поля: верхнє, нижнє та ліве – 20 мм, праве – 10 мм. Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту звіту і дорівнювати п'яти знакам.

Матеріал повинен викладатись лаконічно в логічній послідовності. Не допускається переписування з підручників та інших джерел відомих визначень, положень та формулювань.

Текст основної частини ділять на розділи, підрозділи, пункти, які повинні мати заголовки.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Переноси слів у заголовках не допускаються. Підкреслювати заголовки не дозволяється.

Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Усі сторінки мають бути пронумеровані арабськими цифрами. Титульна сторінка включається до загальної нумерації, але номер на ній не ставиться, всі інші сторінки нумеруються у правому верхньому куті. Нумерація сторінок повинна бути наскрізною, включаючи список літературних джерел і додатки. Якщо в роботі є ілюстрації (таблиці, графіки, схеми, фотографії), які розміщені на окремих сторінках, то їх включають до загальної нумерації.

Назви підрозділів пишуться з абзацу малими літерами, крім першої великої. Крапка у кінці назви не ставиться. Перенос літер у назві не допускається.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, що включається до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки у кінці. Такі структурні частини роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не

мають порядкового номера. Усі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини роботи, нумеруються звичайно. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1 ВСТУП».

Розділи, підрозділи та пункти нумеруються арабськими цифрами, розділеними крапкою. Наприклад: «3.2» /другий підрозділ третього розділу/; «1.1.2» /другий пункт першого підрозділу першого розділу/. Підрозділи і пункти нумеруються в межах розділу.

В тексті не допускається використовувати звороти розмовної мови; іноземні слова та терміни при наявності рівнозначних слів і термінів в українській мові; використовувати довільні словотворення; скорочення слів, крім загальноприйнятих.

Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для пояснення викладеного тексту і розташовуватись якомога ближче до ілюстрованого тексту. Їх слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у звіті. Ілюстрації нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рисунок 3.2 - другий рисунок третього розділу.

Найменування розміщують під зображенням після номера рисунка, наприклад:

Рисунок 3.1 – Знаки екологічного маркування

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. Номер таблиці повинен складатися із номера розділу й порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка (наприклад, «Таблиця 1.2 – друга таблиця першого розділу»).

Якщо таблиця має продовження на наступних сторінках, то слово «Таблиця __» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці __» з зазначенням номера таблиці.

Числові значення, наведені в таблиці, повинні містити однакову кількість знаків після коми.

Створення таблиці буде мати вигляд, як це наведено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Хімічний склад ковбасних виробів

Види ковбасних виробів	Вміст, %				Енергетична цінність 100г, к Дж
	волога	білки	ліпіди	зола	
Варені	50-70	15-20	10-30	1,5-3,0	711-1322
Напівкопчені	45-50	15-20	20-40	3,5-4,0	1084-1950
Сирокопчені	21-37	7-10,5	47-67	4,7	1954-2633
Варено-копчені	39-40	17-28	27-39	4,6-4,7	1506-1757
Сосиски	55-60	12-13	20-31	1,8-2,0	620-1356
Ліверні та паштетні	50-70	10-16	15-35	2-3	1350-1876
Зельці та студні	50-80	10-16	10-30	2-3	838-1676

Формули в тексті слід нумерувати арабськими цифрами в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Номер вказують на правому боці аркуша у круглих дужках на рівні формули, Якщо використана тільки одна формула, нумерація не потрібна. Наприклад, загальний потенціал ринку можна розрахувати за формулою:

$$Q = n \times q \times p \quad (3.1)$$

де n — кількість покупців конкретного товару,

q — середня кількість покупок за рік,

p — ціна середньої одиниці покупки.

Пояснення значень символів у формулах слід писати одразу під формулою в тій же послідовності, як вони подані. Кожне пояснення пишеться з нового рядка, перший рядок розпочинається словом «де» без крапки.

У роботі автор повинен давати цитати, посилання на використані джерела, літературу, матеріали, нормативні документи тощо. Цитати необхідно передавати точно, із збереженням усіх особливостей першоджерела. Джерела нумеруються в порядку їх надання в тексті або за списком літератури й беруться у квадратні дужки, наприклад «... у працях [1-3]...».

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на наступних сторінках після списку літератури. Кожний додаток починається з нової сторінки з позначенням у правому верхньому кутку слова «ДОДАТОК». Кожний додаток повинен мати назву. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за виключенням: Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: «ДОДАТОК А». У тексті роботи треба зробити посилання на номер додатка.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи пункти й підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатку. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) та крапку, наприклад, А.2 - другий розділ додатку А; Г.3.1 - підрозділ 3.1 додатка Г; Д.4.1.2 - пункт 4.1.2 додатка Д.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок Г.3 - третій рисунок додатка Г; таблиця А.2 - друга таблиця додатка А; формула (А.1) - перша формула додатка А. Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, одне рівняння, їх нумерують, наприклад, рисунок А.1, таблиця А.1, формула (В.1).

У посиланнях у тексті додатка на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння рекомендується писати: «... на рисунку А.2 ...», «...на рисунку А.1 ...» - якщо рисунок єдиний у додатку А; «...в таблиці Б.3 ...», або «... в табл. Б.3 ...»; «... за формулою (В.1) ...», «... у рівнянні (Г.2)».

Якщо в роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа даного виду, його копію вміщують у роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «ДОДАТОК ___» і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

3.1 Вимоги до викладу переліку використаних джерел

Вимоги до оформлення списку використаних джерел розроблені відповідно до ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання», ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила», Основними вимогами до дисертацій та авторефератів дисертацій ВАК України, Міжнародним стандартом ISO 690-2: Information and Documentation: Bibliographic References.

Перелік використаних джерел розміщується після основного тексту (після «Висновків та пропозицій»). Найбільш розповсюдженим способом групування матеріалу в списку літературних джерел є розташування згідно з абеткою прізвищ авторів з урахуванням наступних літер. При цьому спочатку розташовуються джерела вітчизняних авторів, після них (теж згідно з абеткою) – іноземні. Нумерація джерел у списку має бути наскрізною від початку до кінця. Дозволяється розміщувати джерела у порядку появи посилань у тексті.

В переліку наводяться тільки ті джерела, на які є посилання в тексті. Мова, якою описується джерело інформації, повинна бути такою, якою надруковано оригінал. Приклад оформлення переліку посилань.

Для книг:

➤ один автор:

Николаева М.А. Товарная экспертиза / М.А. Николаева. – М.: Норма, 1998. – 283 с.

Експертиза потребителських товарів / С.А. Вилкова. – М.: Дашков и К, 2007. – 252 с.

➤ два автори:

Суберляк О.В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник ; М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. - Л. : Растр-7, 2007. - 375 с.: іл., табл., портр. - Бібліогр.: С. 358-362.

➤ три автори:

Коломієць О. М., Притульська Н. В., Романенко О.П. Експертиза товарів / О. М. Коломієць, Н. В. Притульська, О.П. Романенко. - К.: КНТЕУ, 2001.-273 с.

Конюхович А. А. Первичная обработка и заготовки животного сырья / А. А. Конюхович, И. М. Орлов, Я. С. Эткин. - М.: Колос, 1972. - 270 с.

➤ п'ять і більше авторів:

Терминология - важнейший фактор формирования информационных технологий меха: материалы межрегион. науч.-практич. конф / Ш.К. Ганцов, Н.И. Котова, Л.Г. Цветкова и др.- М., 2002. - С. 25-28.

Леженин Е. Д. Исследование непродовольственных товаров/ [Е.Д. Леженин, Н.М. Лившиц, А.И. Меркулова и др.]. - М. : Экономика, 1988. -321 с.

➤ без автора:

Актуальные вопросы биоповреждений. - М. : Наука, 1983. - 265 с.

➤ для довідників:

Статистичний щорічник. Народне господарство України за 2002 р. - К., 2002 р.

➤ для журнальних статей:

Дудла І.О, Хребтань О.Б., До питання удосконалення споживних властивостей та якості шампунів на натуральній сировині. // Вид. Полтава РВВ ПУСКУ. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 24 - 25 жовтня 2002 року «Товари 21 століття» – 2002. 4.1 . – с. 137 -139.

➤ для стандартів та інших нормативних документів:

Шкурки кролів невичинені. Технічні умови: ДСТУ 4294-2004.- [Чинний від 2005-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2004. – 8 с,- (Національний стандарт України).

➤ Електронні ресурси:

Светуньков С.Г. Информационное обеспечение управления конкурентоспособностью / С.Г. Светуньков [Електронний ресурс].– Режим доступу: URL: <http://www.kontrakty.com.ua/ukr/gc/nomer/1999/25-99/25zarob.htm/>.

4 Проведення захисту та оцінювання курсової роботи

Курсова робота допускається до захисту, якщо вона повністю відповідає вимогам даних методичних вказівок. Захист курсової роботи виконується у термін, вказаний у графіку.

Якщо в роботі виявлено хоча б одне порушення методики виконання, то її повертають на доопрацювання та виправлення. При направленні на кафедру другого, виправленого варіанту курсової роботи до нього повинна бути прикладена рецензія на перший варіант. Викладач, призначений для керівництва курсовою роботою дає допуск до захисту роботи.

Після отримання допуску до захисту, студент готує усну доповідь (5 - 8 хвилин) з викладенням основних результатів досліджень, висновків та пропозицій по темі курсової роботи. Також студент робить аналіз зауважень, зроблених рецензентом.

Під час захисту курсової роботи студент повинен:

- ✓ розкрити значення обраної теми і можливу область її застосування;
- ✓ коротко викласти основні напрямки досліджень в своїй роботі та їх результати;
- ✓ обґрунтувати висновки та пропозиції, зроблені за результатами виконання курсової роботи;
- ✓ бути готовим швидко та змістовно відповісти на питання комісії з теми роботи.

Захист курсової роботи відбувається перед комісією, що призначається завідувачем кафедрою, у її складі обов'язково повинен бути керівник. Доповідь, аналіз зауважень, відповіді на поставлені комісією запитання та якість виконання курсової роботи в комплексі оцінюються за стобальною системою.

Студенти, які не виконали курсову роботу у встановлений термін, або виконали її незадовільно, не допускаються до складання екзаменаційної сесії.

Кращі курсові роботи, які мають теоретичне і практичне значення, відповідне оформлення, можуть бути подані на конкурс кращих студентських робіт, а матеріали, які мають ґрунтовні наукові результати досліджень використані для підготовки до участі у науковій конференції.

4.1 Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінювання курсових робіт з дисципліни «Експертиза товарів» проводиться відповідно з розробленим на кафедрі товарознавства та комерційної діяльності листа оцінювання курсової роботи (див. Додаток В) та рецензія наукового керівника (див. Додаток Г).

5 Рекомендована тематика курсових робіт з курсу «Експертиза товарів»

1. Особливості проведення експертизи товарів (групи, виду).
2. Роль стандартизації, метрології у підвищенні якості товарів.
3. Підвищення якості і конкурентоспроможності товарів - найважливіша соціальна задача.
4. Аналіз вітчизняних методик перевірки якості товарів. Переваги і недоліки.
5. Аналіз закордонних методик перевірки якості товарів. Переваги і недоліки.
6. Методи визначення фальсифікації якості та споживних властивостей товарів в Україні.
7. Методи визначення фальсифікації якості та споживних властивостей товарів за кордоном.
8. Характеристика сучасних методів лабораторних досліджень якості товарів при проведенні експертизи.
9. Контроль якості та експертиза якості товарів в торгівлі.
10. Дослідження можливостей застосування нових методів експертизи товарів в Україні.
11. Особливості органолептичних методів експертизи товарів (групи, виду).
12. Особливості лабораторних методів експертизи товарів (групи, виду).
13. Особливості експрес-методів експертизи товарів (групи, виду).
14. Товарознавча експертиза певної групи продовольчих товарів вітчизняного виробництва.
15. Товарознавча експертиза певної групи непродовольчих товарів вітчизняного виробництва.
16. Товарознавча експертиза певної групи продовольчих товарів закордонного виробництва.
17. Товарознавча експертиза певної групи непродовольчих товарів закордонного виробництва.
18. Особливості експертизи товарів, які надійшли автотранспортом.
19. Особливості експертизи товарів, які надійшли залізничним транспортом.
20. Особливості експертизи товарів, які надійшли морським, річковим транспортом.
21. Особливості експертизи товарів, які надійшли повітряним транспортом.
22. Експертиза товарів, які надійшли у пошкодженій тарі.
23. Порядок експертизи кількості товарів (групи, виду).
24. Порядок експертизи якості товарів (групи, виду).
25. Експертиза комплектності товарів (групи, виду).
26. Експертиза кількості і якості товарів (групи, виду).

27. Порядок проведення експертизи вантажів, які надійшли в контейнерах.

28. Порядок здійснення товарознавчої експертизи в складі інших видів експертиз.

29. Особливості ідентифікації певних товарів при проведенні експертизи.

30. Експертиза маркування і тари при прийманні товарів

Перелік документів, необхідних для проведення експертизи

1. Заявка на проведення експертизи.

2. Наряд на проведення експертизи.

3. Акт експертизи певної форми № 1, 2, 3 ...

4. Акт консультації (за необхідністю).

5. Акт відбору проб.

6. Направлення до лабораторії.

7. Протокол лабораторних досліджень.

8. Експертний висновок.

9. Товаросупровідні документи з якості товарів: сертифікати походження, відповідності, гігієнічний висновок, якісні посвідчення тощо.

10. Нормативно-технічна документація, згідно з якою проводилися експертні дослідження.

Рекомендована література

1. Алексеев Н.С. Товароведение хозяйственных товаров. - М.: Экономика, 1989.-Т. 1.- 422с.

2. Васильева Г.А. Коммерческое товароведение и экспертиза. - М.: Банки и биржи, Юнити, 1997. - 321 с.

3. Гиссин В.И. Управление качеством продукции. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. - 255 с.

4. Ещенко В.Р., Леженин Е.Д. Товароведение хозяйственных товаров. - М.: Экономика, 1989. - Т. 2. - 401 с.

5. Крылова Г.Д, Основы стандартизации, сертификации, метрологии. - М.: Юнити, 1999.-711с.

6. Кутянин Г.И. Пластические массы и товары бытовой химии. - М.: Экономика, 1988. - 356 с.

7. Николаева М.А. и др. Средства информации о товарах. Товарный справочник. / Николаева М.А., Карташова Л.В., Положишникова М.А. - М.: Экономика, 1997. - 176 с.

8. Николаева М.А. Товарная экспертиза. Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям. - М.: Деловая литература, 1998.-281с.

9. Николаева М.А. Товароведение потребительских товаров. Теоретические основы. Учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности и направлению «Коммерция» и специальности «Товароведение и экспертиза товаров». - М.: Норма, 1997. - 278 с.

10. Николаева М.А. и др. Идентификация и фальсификация пищевых продуктов. Товарный справочник. / Николаева М.А., Лычников Д.С., Неверов А.Н. - М.: Экономика, 1996. - 108 с.
11. Окрепилов В.В. Управление качеством. - М.: Экономика, 1998. - С. 266-342.
12. Полікарпов І.С. та ін. Товарознавство та кодування непродовольчих товарів. / Пугачевський Г.Р., Стефанюк Е.М. Київ. - Навчально-методичний центр «Укоопосвіта», 1995.- 193 с.
13. Сергеев А.Г., Латышев М.В. Сертификация. Учебное пособие. - М.: Логос, 2000. - 247 с.
14. Справочник товароведов непродовольственных товаров. - М.: Экономика, 1990. - Т.3. - 567с.
15. Товароведение промышленных товаров (Пластмассы, хозяйственные и строительные товары) / Брозовский Д.И., Демидова Г.А., Зелинский О.В., Зубаков В.Д. - М.: Экономика, 1979. - Т.2. - 355 с.
16. Федько В.П. Упаковка и маркировка. Учебно-практическое пособие. — М.: «Экспертное Бюро-М», Издательство Приор, 1998. - 238 с.
17. Федько В.П., Альбеков А.И. Маркировка и сертификация товаров и услуг. Учебник для студентов вузов, обучающихся по экономическим специальностям. - Ростов-на-Дону, Феникс, 1998. - 640 с.
18. Нормативно-технічні документи з якості продовольчих та непродовольчих товарів
19. Статистично-довідкова література з економічного розвитку галузей народного господарства України (Статистичний довідник «Україна в цифрах», регіональні статистичні щорічники, тощо)
20. Електронні ресурси з теми курсової роботи.

Додаток А – Приклад заяви на дозвіл виконання курсової роботи

Завідувачу кафедри товарознавства
та комерційної діяльності

(вчена ступінь, звання, прізвище,
ініціали)

Студента _____

(курс, факультет, група)

(форма навчання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему курсової роботи з дисципліни «Експертиза товарів»:

Дата

Підпис

Додаток Б – Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра товарознавства та комерційної діяльності

КУРСОВА РОБОТА

НА ТЕМУ: _____

з дисципліни «ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ»

Виконав:

Студент гр. ТК - ____

№ залікової книжки

Прізвище, ініціали

Керівник:

наук. ступінь, посада

Прізвище, ініціали

Чернігів - 2013

Додаток В – Лист оцінювання курсової роботи

ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

з дисципліни «Експертиза товарів»
виконаної студентом (-кою) 5 курсу групи _____

ПІБ студента _____

На тему: _____

Дата допуску до захисту _____

Дата захисту _____

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали		
		1	2	3
<i>Зміст (до 50 балів)</i>				
1	Обґрунтування актуальності теми (до 3 балів)			
2	Повнота розкриття теми (до 15 балів)			
3	Використання достовірних статистичних і фактичних даних, що характеризують проблему, та їх аналіз у динаміці (до 5 балів)			
4	Використання новітніх інформаційних джерел, чинних нормативних і законодавчих документів (до 2 балів)			
5	Творчий підхід до аналізу проблеми, оригінальність підходів і наукова новизна результатів дослідження (до 10 балів)			
6	Наявність у курсовій роботі наглядних матеріалів (таблиць, графіків, схем) та повнота їх аналізу (до 5 балів)			
7	Обґрунтованість висновків та практична значущість пропозицій (до 10 балів)			
<i>Оформлення та організація виконання (до 20 балів)</i>				
8	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення курсової роботи в цілому (титульний аркуш, затверджений план, зміст, структура, посилання на літературні джерела) (до 5 балів)			
9	Відповідність чинним стандартам щодо оформлення таблиць, формул і графічних ілюстрацій, літературних джерел (до 8 балів)			
10	Дотримання графіка виконання курсової роботи (до 7 балів)			
<i>Захист (до 30 балів)</i>				
11	Повнота та лаконічність висвітлення у доповіді ключових аспектів роботи (до 10 балів)			
12	Презентація курсової роботи (до 10 балів)			
13	Аргументованість і повнота відповідей на додаткові питання (до 10 балів)			
	Всього балів			
	Підсумкова кількість балів національною шкалою та шкалою ECTS			
	Підсумкова кількість балів за шкалою ECTS			

Додаток Г – Рецензія наукового керівника курсової роботи

РЕЦЕНЗІЯ

наукового керівника курсової роботи, виконаної на кафедрі
товарознавства та комерційної діяльності студентом _____
групи _____ на тему _____

1. Підстави для виконання курсової роботи _____

2. Практичне значення роботи та рекомендації щодо використання
результатів досліджень _____
3. Ступінь виконання роботи _____
Правильність використання первинних даних _____
Вміння застосовувати довідкову літературу, ПЕОМ _____
4. Якість, обсяг та повнота використання досліджень, розрахунків,
графічного оформлення _____
5. Ступінь самостійності, характеристика (відношення до роботи, ініціатива,
виконавська дисципліна, дотримання графіку виконання роботи)

6. Якої оцінки заслуговує _____

Науковий керівник

посада

підпис